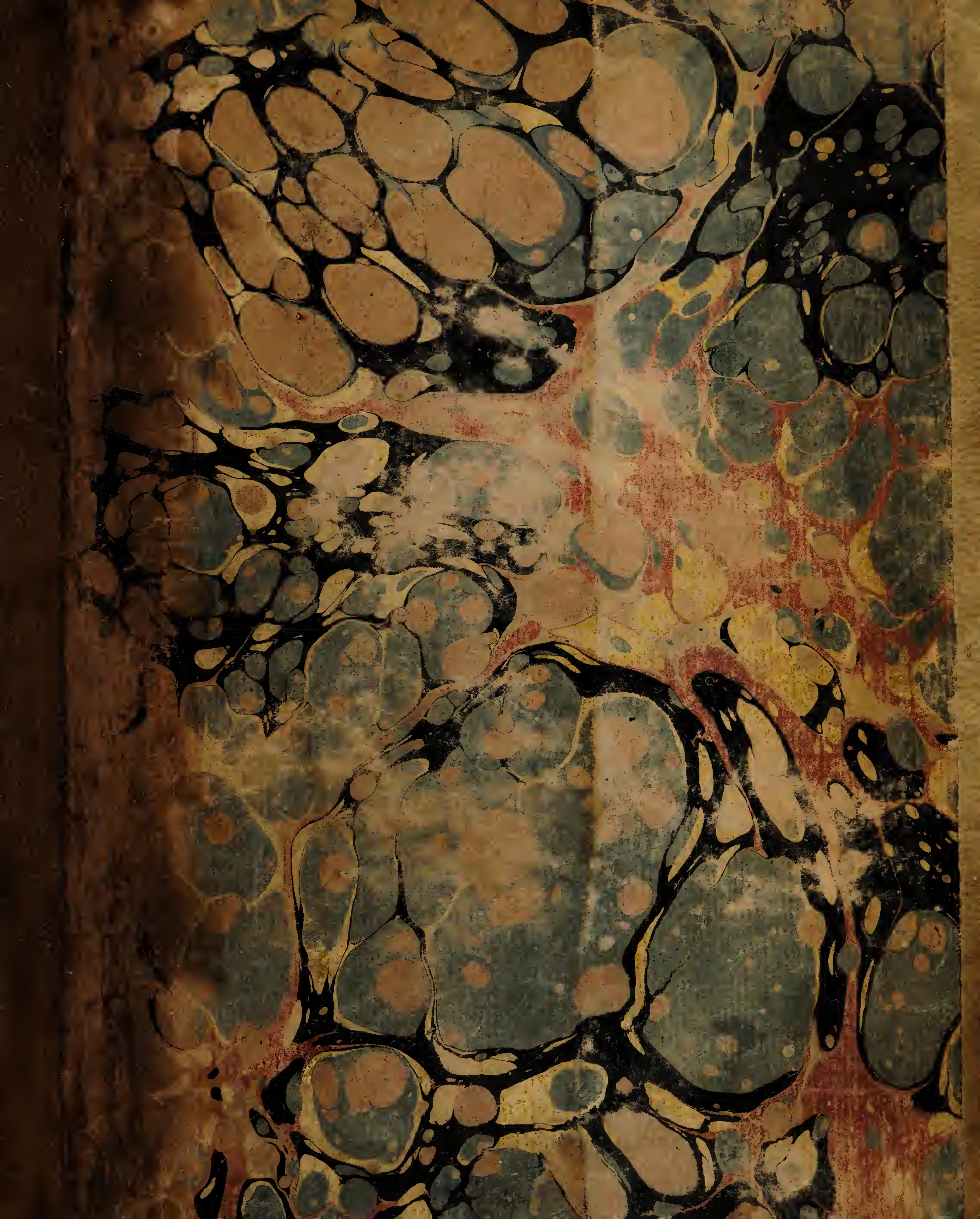

MELIORA SPERO

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS DE HYDROPE ANASARCA.

QUAM,

ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. GUILIELMI JACOBI s'GRAVESANDE,
A.L.M.PHIL. ET J.U.D. R.S. L.SOCII, ASTRONOMIÆ ET MATHESEOS PROFESSORIS ORDINARII.

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI *Consensu, & Nobilissimæ* ACADEMICI FACULTATIS MEDICÆ *Decreto,*

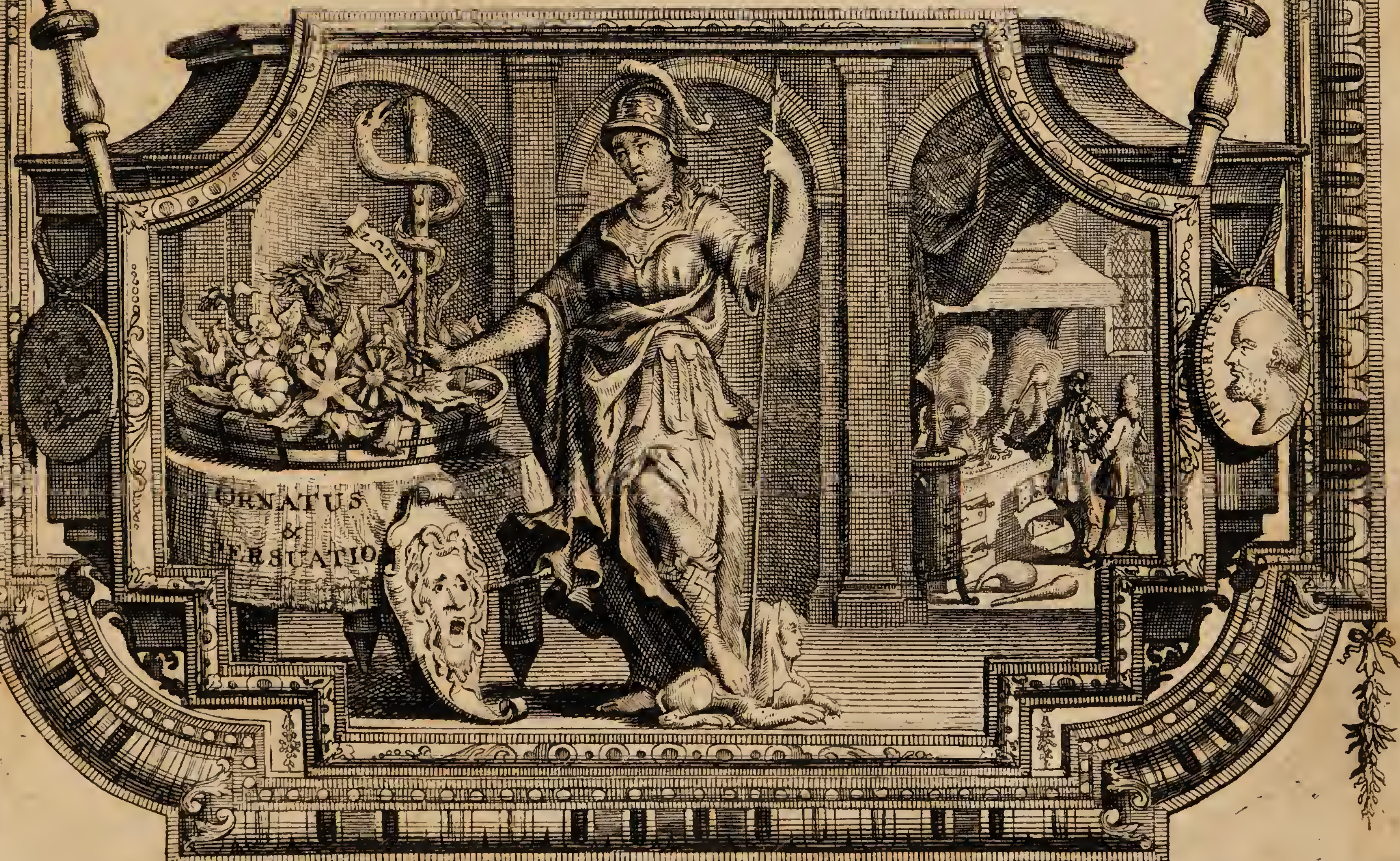
PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis ritè & legitimè consequendis,

Eruditorum Examini submittit

ÆGIDIUS BAILY, *Anglo Britannus.*

Ad diem 5. Novemb. 1723. horâ locoque solitis.

Apud. VID. C. BOUTESTEYN. & FIL. Lugduni Batavorum.

NOBILISSIMO DOCTISSIMOQUE

VIRO

CALEBO BAILY,

ARMIGERO, PATRUO SUO CHARISSIMO, ET IN ÆTERNUM VENERANDO.

Hancce Dissertatiunculam, studiorum suorum suorum Primitias, omni, quâ decet, reverentiâ, dicat Dedicatque

ÆGIDIUS BAILY.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS DE HYDROPE ANASARCA.

§. 1.

uandoquidem in omnibus fere Celeberrimis totius Europæ Academiis, ita etiam in hac, nulli ſecundâ, Lugduno-Batavâ, conſuetudo injungit, ut unus quiſque, antequam Medicorum ordini adſcribatur, inauguralem aliquam Exercitationem publici juris faciat, Ita mihi, ad honorem Doctoratûs in facultate Medicâ, Adſpiranti, idem incumbit; & quoniam inter innumeros corpus noſtrum Afflictantes Morbos, haud minimum ſibi vindicare locum, mihi videtur, horribilis ille affectus, quem Medici Hydropem appellant; de eo, pauca, omni qua poſſum brevitate, dicam; ſed quia Morbus hic tam diverſus eſt, & in tot varias ſpecies diviſus, ut cum omnes hujus mali particulares Hiſtorias & curationes enumerarem, nimis faſtidioſum foret, de illâ ſolummodo ſpecie cui Anaſarca nomen datur hic agere propono.

§. 2.

Hydropis nomen derivatur ab ὕδωρ aqua, & ὄψ facies, & generaliter definitur a Medicis, ſtatus Humoris Lymphatici,

vel sero-aquosi, extravasati & in Cavitates delapsi; aut in vasis ipsis stagnantis & illa nimium distendentis.

§. 3.

Species ejus sunt fere infinitæ, scilicet contingere potest in omni Corporis parte, si in Capite, Hydrocepalus vocatur; si in Pectore, Hydrops Pectoris; si in Abdomine, Ascitis; quando vero eum flatus comitantur, Tympanitidis nomen audit; si in Utero, aut Ovariis, Hydrops illarum partium; si in Scroto Hydrocele; si autem in toto Corporis Habitu, Anasarca nominatur; ad quam redeamus.

§. 4.

Anasarea nomen habet ab ἀνὰ, σαρκὰ, circa, carnes, & dicitur quoque Leucophlegmatia a λεῦκον, φλέγμα, pituita alba; a Celso vero & Latinis aqua intercus, & aqua inter cutem vocatur; & existere dicitur quando tota corporis moles per Carnem & sub cute, (scilicet in Membranâ adiposâ) humore pituitoso, sero-aquoso, & albo, plena & turgida apparet, uti eleganter depingitur ab Horatio Lib. 2. Od: 2.

—— —— —— *Aquosus albo*
Corpore Lauguor

Tumor autem non æqualis fit per totum Corpus, at in inferioribus partibus magis, ob humoris gravitatem.

§. 5.

Cognoscitur 1°. A cute tactui cedente & non Elasticâ, sed foveam relinquente. 2°. a Colore pallido tumescente, a Sanguine Aquoso, orto. 3°. Ab Urinæ & Sudoris paucitate. 4°. a Siti & febriculâ lentâ. 5°. a Respiratione difficili, & aliquando Tussi siccâ, a materie vasa pulmonum stimulante, ortâ. 6°. a Gravitate & Torpore.

§. 6.

Causæ proximæ hujus mali mihi videntur esse omne illud quod Sanguificationem lædit; i. e. quod sanguinem reddit nimis

mis aquoſum, adeo ut in vaſis propriis contineri non poſſit, ſed in Cavitates deponatur. vel 2°. ab omni cauſâ liquidum ſeroſum ita coercente, ut in venas redire nequeat, ſed in vaſis accumuletur, ibique ſtagnet. Cauſæ vero remotæ quæ talia faciunt fere ſunt innumeræ, illarum vero præcipuas enumerare conabor.

§. 7.

Aer frigidus & humidus, humanum Corpus ad hydropem diſponit; exemplum cujus habemus in Felice Platero Tom. 3. Cap. 3. dicente *tractavi virginem nubilem, quæ aeri pluvioſo & frigido ſe exponens, ſubito cum tumore ſcroſo totius Corporis corripiebatur.* Cujus Ratio eſt quia aer talis non ſolummodo aquam nimiam ſanguini addit, ſed etiam poros cutis ita obſtruit, ut Perſpiratio ſanctoriana impediatur; unde obſtructiones, & vaſorum diſtentiones; vaſa vero diſtenta, debilitantur, & majori impletioni apta evadunt.

§. 8.

Cibus & Potus. Cibus qui peccare poteſt vel quantitate vel qualitate; Quantitate, quando plus cibi ſumitur quam ventriculus digerere poteſt; ſi nimia enim copia ingeratur, ventriculus plus juſto diſtenditur, & in contenta non eâ, quâ debet, vi, ad particulas cibi ſatis comminuendas, agere valet; porro ſaliva, ſuccus Pancreaticus, & bilis non ſufficienti adſunt quantitate, ut Chylus fiat bonus, ſed omnia cruda, non aſſimulata, Heterogenea in vaſa lactea pelluntur, unde obſtructiones in vaſis minoribus & omnia ea quæ in §. ne Præced. memoravi. Qualitate peccat cibus ob cruditatem, viſcoſitatem, aut duritiem, huc ſpectant fructus immaturi, Poma, Melones, Cucumeres &c. Panis non bene fermentatus, ſed glutinoſitatem ſuam retinens, omniaque alia alimenta quæ difficilis ſunt Digeſtionis. Potus præ cæteris hic locum obtinet, 1°. aqua frigida nimiâ copiâ hauſta, & neque vomitu, neque alvo, neque urinâ, neque ullis aliis modis excreta, præcipue ſi ſubito fiat poſt aliquam corporis debilitationem; exemplum hujuſmodi narrat Foreſtus Lib. 19. Obſ. 28.

Pau-

Pauper quidam cum continuo aquam frigidam biberet, jecur affatim refrigerari cœpit, & hydropem tandem incurrit; nam multa frigida intemperanter hausta, membra refrigerant, subito a balneo, vel venere, vel lassitudine. 2°. Vina generosa & spiritus vini quando immodice hauriuntur, quamvis calidam habent virtutem, morbum hunc frigidum (uti docet Observatio Quotidiana) creant: 1°. Febriculam excitando, unde dissipantur liquidiores sanguinis partes, inde pariuntur obstructiones, vasorum distentiones &c. 2°. Sanguinem quasi coagulando aquiosiores ejus particulas a crassioribus seperant, adeoque mistio debita non fiet, sed sanguis erit Heterogeneus, scilicet hic particulam crassiorem, ibi tenuiorem, habens; & si forte Particula aliqua crassa vas aliquod obstrueret, subsequentes particulæ liquidiores non transire potentes, per poros vasis colabuntur, & in membranâ adiposâ, aut inter Musculos, aut Musculorum fibras, accumulabuntur.

§. 9.

Motus & Quies; Motus enim nimius non tantum febrim excitando, obstructiones parit, verum etiam vasa ita debilitat, ut non in fluida, tantâ, quâ olim, vi, agere possint, adeoque nimiæ cedant repletioni. Hoc vero immediate facit quies, videmus enim Fœminas quæ nullis utuntur exercitiis, sed vitam sedentariam semper degunt, hoc morbo potissimum esse affectas.

§. 10.

Excreta & retenta si modum excedant maxime huc conducere omnibus notum est; Excreta, seu Euacuationes nimiæ hunc morbum inducunt quatenus debilitant. Hæmorrhoides, Menstrua, narium Hæmorrhagia, Venæfectio, aut aliæ aliquæ excretiones sanguinis nimiæ, ut dicit Hipp. (citante Prospero Alpino in Lib. de Præsag. vitâ, & morte Lib. 7. Cap. 3.) *Sanguis enim cum supra modum, aut ex utero muliebri, aut ex venis*

quæ

quæ Hæmorrhoidæ vocantur, *aut ex ulcere fluxerit*, *tunc vel omnes*, *vel plurimas operationes*, *ii*, *qui ita affecti sunt*, *offensas habent*; *nonnulli vero ipsorum non modo hæc patiuntur*, *verum etiam aqua inter cutem corripiuntur*. Et iterum Prædictorum Lib. 2. *At ne is cui multus sanguis supra infraque perruperit*, *aquâ impleatur magnus metus est*. Hujusmodi exempla quamplurima videnda sunt apud Sennertum, Forestum & alios. Idem verum est de omni aliâ Evacuatione, ut fluxu alvi &c. teste Prospero Alpino de Med. Meth. Lib. 7. Cap. 24. Ubi inter causas Hydropis *Excrementorum immoderatam evacuationem*, *diu perseverantem*, recenset. Exemplum tale memorat Forestus Lib. 19. Obs. 36. *Homo annos* 30. *natus*, *ex chronico morbo prius*, *& fluxu ventris*, *quasi in Hecticam febrim incidit*, *cum putredine*, *nam & sumpto cibo incalescebat*, *cui & difficultas spirandi aderat*, *similiter & tussis*; *Tandem morbi diuturnitate*, *quæ hyeme præcedente duraverat*, *ad cachexiam devenit*, *& hydropem Hyposarcam*, *& lienis aliqualem duritiem*, *ita ut primo pedes intumescerent*, *ac ædematum modo molliores & laxiores fierent*, *& postea facies & totum corpus tumidum evaderet*. Eundem quoque effectum habet Hæmorrhoidum, Memstruorum, Perspirationis Sanctorianæ retentio; scilicet copiam sanguinis augendo, & cachochymicam ei naturam introducendo. Exemplum a mensium retentione habendum est in Forest. Lib. 19. Obs. 34. *Virgo satis annosa* 40. *annos nata*, *cui menses longo tempore restricti fuere*, *tandem cachexiam incurrebat*, *mox universa caro huic*, *atque adeo totius corporis moles*, *spongiæ instar laxa & madida evasit*, *ac toto corpore colore quodam mortuo*, *ac adeo intumescente*, *ut vix procedere posset*, *illâ nempe specie Hydropis correpta*, *quam Anasarcam seu Leucophlegmatiam appellamus*.

§. 11.

Eadem de nimio somno immodicisque vigiliis dicenda sunt, quæ de nimio motu aut quiete; ambo enim corpus debilitando ad hunc morbum conducere possunt.

§. 12.

Animi Pathemata huc conferre possunt, quatenus actiones corporis perturbant, inde vires minuuntur, & totum corpus languidum evadit, unde liquorum minuta circulatio, stagnatio, & tandem Hydrops.

§. 13.

A morbis acutis antecedentibus oriri quoque potest Leucophlegmatia, vizt. ab omnibus febribus non rite sanatis, ita Celsus Lib. 3. Cap. 21. *Sæpe vero hoc malum per se incipit, sæpe alteri vetusto morbo, maximeque Quartanæ supervenit.* nihil enim vasa magis debilitat, quam longus inveteratusque morbus. Verum non tantum a morbis acutis oritur hic affectus, sed etiam a schirrhis schirrosisque tumoribus in variis corporis partibus, factis; scilicet quatenus vicina vasa comprimendo, obstructiones generant; Uti testatur Carolus Piso in Observationibus suis de serosâ colluvie §. 4. Cap. 3. *Fit autem plane Hydrops per compressionem vasorum a Parenchymate viscerum extumescente admodum; sive Phlegmonode affectu, sive schirro, quæ causa certe est Hydropis frequentissima.*

§. 14.

Ad Prognosin quæ attinent sequuntur. Omnem Hydropis speciem periculosam esse, & curatu difficilem, eoque difficiliorem, quo magis inveterata est; unde Leucophlegmatia facilior est curatu, quam ascites; quia liquida adhuc non multum extravasata sunt, visceraque adhuc sana, vasaque nondum rupta, sed tantum distenta existunt.

§. 15.

Leucophlegmatia quoque Pejor evadit, quanto materies illa aquosa in Cachochymiam seu acredinem vergit.

§. 16.

§. 16.

Quo parcior redditur urina, eo plus aquæ in corpore accumulari denotatur; at si augeatur urinæ quantitas, sperandum est, uti loquitur Celsus Lib. 3. Cap. 21. *Neque alienum est metiri & potionem ejus & urinam, nam si plus humoris excernitur, quam assumitur, ita demum secundæ valetudinis spes est.*

§. 17.

Quanto magis conqueritur de siti æger, tanto magis acredo in corpore existit, tantoque Pejor morbus, secundum §nem penultimam.

§. 18.

Si tussis ægrum occupet, malum est; significat enim Pulmones ab acri illâ materie lædi. Idem testatur Hippoc. Lib. 2. Epidem. §. 5. & Celsus Lib. 2. Cap. 8. *Æque in ea quoque spem tollit tussis, si sanguis sursum deorsumve erupit, & aquâ corpus implevit.*

§. 19.

Hydrops ab acutis morbis originem ducens, raro sanatur, teste eodem, loco citato, ubi his utitur verbis, *at aqua inter cutem, si ex acuto morbo cœpit, ad sanitatem raro perducitur.* Ratio mihi esse videtur, quia materies morbifica (si liceat ita loqui) non prorsus evacuata fuerat, sed schirrhos, aut aliquid simile reliquit, unde si aqua Hydropicorum quam optime educatur, tamen causâ manente, iidem orientur effectus.

§. 20.

Diarrhæa spontanea in initio, appropinquantis valetudinis signum est, secundum Hippoc. Prænot. 457. *Aquæ inter cutem initio, aquosum alvi profluvium, absque cruditate exortum, morbum solvit.* Et iterum §. 6. Aph. 14. *Hydrope detento, si aqua e venis in ventrem confluxerit, solvitur morbus.* Exemplum hu-

jusmodi narrat Forestus Lib. 19. Obs. 31. *Hoc modo novi Alcmarianam mulierem ad quam curandam accitus fui, hydrope aquoso seu Leucophlegmatiâ laborantem, quæ cum in alvi profluvium vehemens incidisset, mox ab Hydrope, & totius corporis mole inflatâ, miraculi instar, omnibus admirantibus, liberata est.*

§. 21.

Æger si a Leucophlegmatiâ sanari videretur, & iterum rediret morbus, nunquam perfecte sanabitur. Hippoc. Præn. 459. *Aqua inter cutem quæ curationi cessit, ubi recurrit, spem tollit:* denotat enim delatam non fuisse causam.

§. 22.

Signis Diagnosticis, Prognosticis, & Causis hujus mali enumeratis, restat sola Curatio; ad quam spectant omnia quæ vel humorem illum Leucophlegmaticum evacuant: vel consuetum Robur vasis conciliant: illa vero varia ab Authoribus laudantur.

§. 23.

1. Huc spectat imprimis antiquissima illa methodus urendi & scarificandi pedes, de quâ loquitur Hippoc. in Cap. de loco in Homine; *At aquam intercutem sic curo, tumidas & aquæ plenas partes gladiolo aperio, crebroque ac parum, & e singulis corporis partibus educo, fomentisque utor, & semper ut apertum sit, calefaciente Medicamento illino.* & non solummodo ab Hippocrate usitata fuit hæc methodus, sed etiam ab omnibus Medicis Arabibus, Ægyptiisque, teste Prospero Alpino in Lib. de Med. Ægyptiorum Lib. 3. Cap. 13. & se plures per hanc methodum curasse memorat, dicens *in Ægypto satis familiaris sectio hæc apud plerosque prope talum, supra claviculas administrata, tum in Ascite, tum in Leucophlegmatiâ, in utrâque enim diu apertis vulnusculis adservatis, humor omnis vacuatur, atque ex eâ vacuatione humoris non minus sublata causa, a quâ Hydrops originem duxit, aliquot*

quot sanatos vidi. Maximum vero hujus methodi incommodum est difficultas labia vulnusculorum a Gangræna tueri, quod fit ungueuto qnodam calefaciente.

§. 24.

2. Huc pertinent Diuretica quæ per urinæ vias aquam educunt, qualia sunt inter vegetabilia apium, petroselinum, fœniculum, allium, fructus juniperi &c. inter sales, nitrum, sal ammoniacus, & omnes lixiviales plantarum sales, ustione parati, uti sal Tachenianus; inter Animalia Millepedes. Exemplum Hydropici sanati a solis diureticis memorat Forestus Lib. 19. Obs. 27. *Colonus quidam dum in Galliâ praxim exercerem, hydrope diu laborans, cum nihil opis a Medicis aliis sentiret, me consilii causâ accessit; Cui imperavi, cum non febricitaret, ut continuo allium comederet, quo factum est, ut multum aquositatis per urinam profuderit, atque ex insperato eo remedio sanus evasit.*

§. 25.

3. Huic quoque morbo prosunt vomitoria, quæ maxime a Sydenhamo laudantur, nempe non tantum primas evacuant vias, sed totius corporis vasa concutiunt, unde obstructiones parvas tollendo, motum liquoribus stagnantibus conciliant, & per Diaphoresin magnâ copiâ expellunt: hujus generis sunt, Radix Ipecacoanha, Crocus metallorum, Turbith minerale, Tartarus Emeticus, &c. laudatur quoque navigatio per mare, Exempla enim quamplurima sunt Hydropicorum qui post vomitum a motu navis excitatum, sani evasere.

§. 26.

4. Non minimum hîc obtinet locum altera illa methodus Sydenhamiana, scilicet alvum solvere Hydragogis fortissimis, quæ varia a variis recensentur Authoribus, verum qualia sint, nihil

ad rem facit, modo ſint fortia, qualia ſunt Scammonium, Colocynthis, Gutta Gamba, & ſimilia, formulam ſi velis.

℞. Reſ. Scammonii.
Pulp. Colocynth.
Merc. Dulc. ana. ℨj.
Terebinth. e Chio q. ſ. ut fiant Pillulæ gr. v.
de quibus ſumat æger a IV. ad VI.

Vel

℞. Reſin. Jalappæ.
Gutt. Gmb. ana. gr. VIII.
Electuar. Lenitiv. q. ſ. ut fiat bolus.

Nocent vero interdum Hydragoga nimium uſurpata, vires enim ægri adeo proſternunt, ut iterum reſtitui non poſſint, & non ſolummodo aquam educunt, ſed totam ſanguinis maſſam, vi ſuâ diſſolvente, in aquam convertunt; unde pejus malum. Quandoque vero loco illorum, purgantia minus fortia in corporibus naturaliter laxis mirum in modum hunc morbum debellant, uti monet Sydenhamus. *In iſtis qui catharſi prompte cedunt, Syrupus de Spinâ Cervinâ, etiam ſolus, aquas ſat copioſe elicit. Quod quidem Remedium in his aquas fere ſolas, eaſque in magnâ quantitate educit, nec ſanguinem turbans, nec urinam reddens coloratiorem, pro reliquorum purgantium more: Id tantum incommodi habet ſyrupus ille, quod inter operandum ingentem ſitim promovet.*

§. 27.

5. Muſculorum motus hic multum facit, nempe vaſa roborat & contenta exprimit, interdum vero ægri vires exercitium non tollerabunt, tumque ejus loco ſubſtitui debet frictio, quæ tam ab omnibus antiquis Medicis laudatur, inter quos a Celſo Lib. 3. Cap. 21. *Quinetiam ter quaterve quotidie opus eſt uti frictione vehementi, cum oleo & quibuſdam calefacientibus.*

§. 28.

§. 28.

6. Acida quoque & vina acidula uti vinum Rhenanum, Mosellanum, hic locum obtinent, quatenus siti & putredini resistunt; & Chalybeata, quatenus obstructiones tollunt, & fibras roborant.

§. 29.

7. Sudorifera ab omnibus fere Medicis quam maxime laudantur, Exemplo sit Prosper Alpinus de Med. Meth. Lib. 7. Cap. 24. ubi dicit *Sudorifica vocata, quae facultatem habent sudorem movendi, praecipuum utilitatis locum habere solent; siquidem omnis Hydrops sudore tollitur, cum per ipsum & humor in ascite, anasarcâque, & flatus in Tympanitide digeratur; itaque quanto citius ad hoc praesidii genus deventum sit, eo tutius atque citius Hydrops curabitur*: Sudores vero triplici excitantur modo. 1°. Medicamentis internis datis, quae calefaciunt & attenuant humores, & per insensibiles meatus eos excutiunt; qualia sunt lignum sassafras, Guajacinum, Radix Chynae, Sarsaparillae, Serpentariae Virg. & similia. 2°. Movetur corporis exercitatione de illa vero antea dictum est. 3°. Calore ignis externi corpori applicato, modum hunc excitandi sudores a Celso memoratur, Lib. 3. Cap. 21. *Evocandus est sudor, non exercitatione solummodo, sed etiam in arenâ Calidâ, vel laconico, vel Clibano, similibusque aliis.*

§. 26.

8. Nihil curationem magis expedit, quam bona diaeta, omnia enim Medicamenta & quidem Praestantissima semper frustra usurpantur, nisi Diaeta cum Pharmaciâ in eundem scopum conspirat, illa igitur exacte hîc observanda est, si felicem ex prioribus operationem, & curationem exspectare velit Medicus; Praescribatur ergo Potûs abstinentia, cibus facilis digestionis, multisque scatens Aromaticis, talis est panis biscoctus, qui omnem

nem ſuam viſcoſitatem amiſit, adeoque in minutiſſima vaſa tranſire & ea nutrire aptiſſimus: porro non multum liquidi externi requirit, momento enim quo ſaliva ſecernitur, ſpongiæ inſtar eam abſorbet, & viſcoſitate nullâ donatus, ſalivæ ſecretionem nullo modo impedit, quod a cibis viſcidioribus, poros obſtruendo, contingeret; adeoque ſi fere nihil potûs hauriatur, & quotidie aliquid humoris per urinam & Perſpirationem perdatur, Ægrotus brevi ſanitatem recuperabit. Audiamus vero Carolum Piſonem de hac re, loco ſupra citato, Diſſertantem, *ſupervacaneum eſt de victûs ratione plura dicere, cum ſicca tenuiſque ſed alioqui in paucâ mole multum nutriens, ſatis evidenter ab hoc affectu deſideretur, in quo perpluvies ſeroſa longe manifeſtius quam in ullo alio redundat; omnibus namque ſatis innotuit, quod non pauci tenuioris fortunæ homines ab exquiſitâ potus abſtinentiâ priſtinam recuperarunt ſanitatem.*

F I N I S.

